

Jaká jsi?

Jsem stabilní a racionální, ovšem s nutností čas od času od vážnosti utéct ke stopování a jiným spontánním cestám.

Máš oblíbeného autora?

Zamilovala jsem se do knih Roberta Fulghuma, uvažuje nad každodenními pocity a zvyklostmi, které běžně přehlízíme, to mě fascinovalo.

Jak vnímáš literaturu?

Způsob, jak převést myšlenky a příběhy, události do hmatatelná a sdílet je napříč časem i prostorem.

Můžeš popsat svou tvorbu?

Nejčastěji píšu úvahy, snažím se na papír dostat myšlenky a poznatky z cest, které se mi opakovaně vrací na mysl. Často taky přemýšlím nad svými vlastními hodnotami a nad tím, jak a proč se utvářely.

Máš umělecké ambice?

Během let na gymnáziu jsem obdržela několik cen za matematiku a soutěže postavené na logickém myšlení, v kreativní oblasti snad ale ani jednu.

Markéta L. (*2006) se podílí na organizaci společenských i vzdělávacích akcí (vítězka i pořadatelky logicky a matematicky orientovaných soutěží). Jako předsedkyně Studentského parlamentu GJP získala řadu ocenění. Občanská angažovanost ji přiměla ke vstupu do aktivních záloh AČR, k čemuž byla předurčena již jako sportovkyně (atletika) a nezávislá cestovatelka. Literárně tvoří jen příležitostně.

Autorčino rozpětí mezi esejí a prózou je dáno spíš plněním zadání než vlastní preferencí, zůstává tak otázkou, jaký talent vlastně máme před sebou. V prózách zpracovává témata podobná jako v úvahách: život člověka kontra jeho svět problémů, kontra společnost, kontra svědomí. Druhá věc, co spojuje oba diskurzy, ten umělecký i ten názorový, je lehkost, s jakou používá slovní zásobu, přirozenou a plynulou, jaksi předvídatelnou a přitom trefnou. Žádný příběh není prostý zamyšlení, žádné zamyšlení se neobejde bez metafor a fragmentů příběhů.

Příkladem prózy může být sugestivní *V cizím městě na jednu noc* (2022): vypravěč je ve stínu událostí, které jsou v nebývalém syžetu zvláště rozházeny a zvyšují tak napětí. Postavy, se kterými se lze ztotožnit okamžitě, navzdory tomu, že o nich téměř nic nevíme, čelí nejrůznějším situacím (většinou s tragickým laděním).

Úvahy, jako třeba *Co je to láska?* (2025), jsou stručné, argumentace v nich přímá, taková, co adresáta zasahuje bez varování. Jazyk, který v uměleckém prostředí vyniká, zde je trochu naivní, ale i to je součást projevu autorky.

Ve školním roce 2024/2025 získala za svou úvahu *Co je to láska?* ocenění v kategorii Noéma: „Za dobrou a nevšedně zpracovanou studii základní lidské emoce, kdy textem doslova víří otázky, které mají čtenáře přimět k zamyšlení.“

Obsah

V cizím městě na jednu noc (2022)

próza

Co je to láska? (2025)

úvaha

V případě ohrožení vlasti (2025)

úvaha

V cizím městě na jednu noc

Ze spánku mě vytrhl otravný zvuk budíku. 6:00. Měl jsem před sebou důležitý den – čekala mě obchodní schůzka, která mohla klidně rozhodnout o celé mé budoucí kariéře. Předchozí den jsem usnul už před 22. hodinou, abych spal dostatečně dlouhou dobu a mohl vstát brzy. Chtěl jsem mít dostatek času na pohodlné ráno – to poslední, co mi zbývalo, bylo, abych ve spěchu na něco zapomněl nebo nedej bože dorazil pozdě. Po probuzení jsem se krátce protáhl, opláchl si obličej studenou vodou a oblékl se do sportovního oblečení. Už přes rok jsem byl zvyklý denně běhat, a tak jsem si pro zklidnění raději ani dnes svou rutinu nezměnil.

23:34. Vzbudil jsem se zničehonic uprostřed noci s nepříjemným pocitem a nesnesitelnou bolestí hlavy. Zítra mě čekal důležitý den – měl jsem naplánovanou obchodní schůzku, která mohla klidně rozhodnout o celé mé budoucí kariéře. 00:46. Bolest trochu ustoupila, stále ale byla velmi silná a únava se ne a ne dostavit. Tohle pro mě nebylo vůbec běžné. Zítra mě čekala důležitá obchodní schůzka a já potřeboval usnout, potřeboval jsem být další den odpočatý. Vstal jsem z postele a po chvíli jsem se, ve snaze se zklidnit a snad i trochu ukolébat ke spánku, rozhodl jít se projít. Teple jsem se oblékl a vyšel do chladné noci.

Venku nebyl žádný provoz, což by snad bylo i normální, přece jen hodiny na nedaleké věži právě oznamovaly pozdní noční hodiny a ani teploty posledních pár dnů večerním procházkám příliš nepřály, i tak mě ale na tom klidu cosi znepokojovalo. Na rohu ulice jsem zahrnul doleva a vydal se směrem k Národní třídě. Z barů a nočních klubů se dnes neozývala ohlušující hudba, po cestě mě neminul ani jediný řidič, v žádném okně se nesvítilo. Něco bylo špatně. Po několika dalších nekonečných minutách jsem konečně narazil na živou bytost. Spadlo ze mě moře úzkosti, stále jsem se ale cítil silně zmatený, přestože kolemjdoucí vypadal zcela klidně a vyrovnaně.

„Nikoho jste během cesty nepotkal, vidíte?“

„Je pozdě v noci, určitě už všichni spí,“ vstoupil jsem do téhle divné konverzace také napřímo a bez pozdravu. Stále jsem se ještě snažil ukonejšit sám sebe – že tady něco nehraje už ale bylo více než zřejmé.

„Byl jsem všude. Na benzinkách, v klubech. Zvonil jsem na náhodné zvonky. Ve městě jsme jen my dva.“

Ihned po probuzení mě oslepilo ostré světlo a do nosu mne chladila dezinfekce. Okolo mé postele se hemžilo množství lidí, obličej je jsem ale ještě nebyl schopen rozeznat, vše jsem viděl rozmazaně. Dopravní nehoda tehdy zablokovala Národní třídu na dvě hodiny. Řidič osobního auta zemřel při převozu do nemocnice.

1. Zamyslete se nad chronologií děje a vysvětlete časovou následnost událostí.
2. Kdo je neznámý chodec, který zavede s hrdinou rozhovor?
3. Co je hlavním hybatelem děje?
4. Jak si představujete prostředí, v němž se celý příběh odehrál?
Uvádějte konkrétní detaily, záběry.
5. Jak na vás působí opakující se větné konstrukce?

Co je to láska?

Do práce, z práce, koupit dům a zahradu, splátka za splátkou, hodně dárků pod stromečkem, o víkendu na hory a v létě k moři. Vždyť jsem ti dala všechno. Za nás jsme to neměli a já v tvém věku... Tak jak to, že mě nemiluješ?

Obětovat sebe i své koníčky pro toho jednoho člověka a vzápětí mu to vyčíst. To je ta láska? Nestačilo by trochu víc poslouchat a trochu méně křičet, umět se omluvit, přiznat chybu, dát za pravdu? Obětovat svoje ego? To je ta láska. Pracovat na sobě a budovat důvěru, nesnižovat úspěchy, nesnažit se ublížit ani ponížit, naučit se odpouštět. Nemazat med kolem pusy a říkat i tu ošklivou pravdu. Občas zapřít sám sebe a ukázat slabiny, být oporou. Jsem na tebe hrdá, věřím ti a budu tady pro tebe.

Zdá se mi, že se lidi mnohdy snaží zapsat lásku do čísel a konkrétních hodnot. Dvoupatrový dům, hypotéka na dvacet let, prstýnek za tři výplaty, a to všechno jenom kvůli tobě, pro tebe, z lásky. Ale cítíš se být milována? Závazek na dvacet let a ani to ti nestačí?

A nemohla bys mě třeba jenom obejmout? To je ta láska. Běžet ke dveřím na přivítanou, jen co zarachotí klíče v zámku, za tmy jít naproti k autobusu, v obchodě u kasy přihodit na pás oblíbenou sušenku, na letišti čekat s cedulí se jménem, na čaj postavit o trochu víc vody než obvykle. Chodit do Šárky a kupovat polárky, v létě pod stan, v zimě třeba za sídlištěm stavět sněhuláky. To je ta láska.

1. Jak pojala autorka kompozici úvahy?
2. Jednotlivé scény, které autorka naznačuje, mají určitou atmosféru – popište ji.
3. Zažili jste nějaký obdobný projev lásky? Jaký?
4. Viděli jste dvě verze lásky – existují i další?
5. Zaměřte se na tvrzení, které se několikrát opakuje. Je mezi nimi významový rozdíl?

V případě ohrožení vlasti

Píše se rok 2025, za humny Rusové zabíjí děti a znásilňují ukrajinské ženy, zatímco si Putin s Donaldem Trumpem nad kávou kreslí mír. Pokračování o nás bez nás již brzy i na vašich obrazkách. Spojené státy se každým dnem pomalu odvrací od Evropy, Česká republika konečně schvaluje utracení 2 % HDP na účely obrany. Lidé se bojí, stahují se mračna. Kdyby se konflikt rozšířil, oblékla bych uniformu, odjistila granát své budoucnosti a šla bojovat za svou vlast?

Být jenom dalším číslem ve statistice padlých? Odevzdat všechny své sny osobě na druhém konci hlavně jen pro tu malou chvilku hrdinství? Nikdy nevychovat dítě, nikdy nezestárnout, už nikdy si nevychnutnat kafe na zápraží? Vždyť jsem jenom kapka v moři. Bory šumí po skalínách, ale já to takhle nechci, to není fér.

Ale pro koho to je fér? Když všichni odejdou, kdo tu zůstane, kdo nás bude bránit? Tu krásnou krajinu a msta budovaná našimi předky, kteří neutekli. Kteří ve strachu nesklonili hlavu a kteří bojovali za svoje hodnoty a za naši svobodu. Kteří v šedesátém osmém do poslední chvíle vysílali rozhlasem, a kteří potom v osmdesátém devátém zvonili klíči. Zemský ráj to na pohled a já bych někam utíkala? Žít někde jinde na Zemi s pocitem, že jsem se tenkrát vzdala vlastní vlasti, a jednou to všechno se studem v hlase vyprávět vnoučatům?

Proti zlu se bojovat má. Ať už ve válce, kde vyhrát se nedá ani z jednoho konce hlavně, ať už zpoza tiskárny protirežimních letáků, na kolenou v područí totalitního režimu nebo v odboji na křídlech cizích letadel. Proti zlu se bojovat musí. A tak znovu oblékám uniformu s vlaječkou na levém rameni, obouvám těžké kanady, plním zásobníky a ze země zvedám útočnou pušku. Za vlast a proti zlu bojovat budu. Za pravdu a lásku, za svoje svědomí a děti svých dětí, za tu krásnou zemi, zemi českou, domov můj.

1. Jaký postoj zaujímá autorka k mobilizaci?
2. Využití jednoho cizího textu působí uměleckým dojmem – o jaký se jedná text a proč ho bylo užito?
3. Jaký byste zaujali postoj v případě ohrožení vlasti – a co na to zákony ČR?
4. Vypište citově zaujaté okamžiky proti neutrálním.
5. Které prvky tvoří páteř útvaru?

